

МЕЛЬНИКОльга Григорівна
olia_melnyk@ukr.net**АДАМІВ**Марта Євгенівна
marta_adamiv@i.ua**ТОДОШУК**Андрій Васильович
a.todoshchuk@gmail.comд.е.н., професор, завідувач
кафедри, Національний
університет Львівська
політехніка", Навчально-науковий
інститут економіки і
менеджментук.е.н., доцент, Національний
університет Львівська політехніка",
Навчально-науковий інститут
економіки і менеджментук.е.н., доцент, Національний
університет Львівська політехніка",
Навчально-науковий інститут
економіки і менеджменту

УДК 339

**МИТНА СИСТЕМА НІДЕРЛАНДІВ: КЛЮЧОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТА
ФУНКЦІОНУВАННЯ *****CUSTOMS SYSTEM OF THE NETHERLANDS: KEY FEATURES OF CONSTRUCTION AND
FUNCTIONING**

* Публікація містить результати досліджень, проведених при грантовій підтримці Держаного фонду фундаментальних досліджень за конкурсним проектом Ф83/81-2018

У статті обґрунтовано актуальність реформування митної системи України в умовах європейської інтеграції на засадах вивчення та перейняття кращого досвіду побудови та функціонування митних органів європейських держав. На засадах логічного аналізування різних країн Європейського Союзу обрано Нідерланди як одну із репрезентативних європейських держав з огляду на високий рівень розвитку митної системи країни та потужну портову індустрію. Ретельно досліджено та проаналізовано досвід побудови та роботи митних органів Нідерландів. На підставі одержаних результатів дослідження виокремлено ключові вектори реформування митної системи України.

* * *

В статье обоснована актуальность реформирования таможенной системы Украины в условиях европейской интеграции на основе изучения и перенимания лучшего опыта построения и функционирования таможенных органов европейских государств. На основе логического анализа различных стран Европейского Союза избрано Нидерланды как одно из репрезентативных европейских государств, учитывая высокий уровень развития таможенной системы страны и мощную портовую индустрию. Тщательно исследовано и проанализировано опыт построения и работы таможенных органов Нидерландов. На основе полученных результатов исследований выделены ключевые векторы реформирования таможенной системы Украины.

* * *

Under the conditions of European integration of Ukraine and the existence of considerable problems in the activities of national customs authorities, there is a need for reformation of the customs system on the basis of studying and adopting the best practices in the construction and operation of customs authorities of European states. On the basis of logical analysis of different European Union (EU) countries, the Netherlands has been selected as one of the representative European country, considering the high level of development of the country's customs system and a powerful port industry. The purpose of the study is a thorough study of the Dutch experience in the construction and functioning of customs authorities in the context of the adoption of key customs principles during the reformation of Ukraine's customs system in the context of European integration.

Based on the generalization of experience of functioning of the Dutch customs authorities, it can be argued that there is a progressive customs system with a high level of development in this country. This is confirmed, first of all, by the state's leading positions in the key international ratings that assess customs parameters. According to the results of the study, it was found that the Dutch customs authorities are characterized by polyvectoral activity on the basis of close and active interaction with other state central authorities. At the same time, the various vectors of customs authorities' activity are united by the key goals of protecting society from prohibited dangerous and poor-quality products, ensuring national security and, in particular, the economic security of the Netherlands through the objective taxation of foreign economic operations, as well as contributing to the enhancement of the EU competitiveness. This gives impetus to the review of the existing key mission of the Ukrainian customs system, which is primarily related to the fiscal component, and its reorientation to the customs, security and defense components.

Following the example of the Netherlands, the customs authorities of Ukraine could be subordinated to the Ministry of Finance as a separate independent body (customs service) along with the fiscal and treasury services. It is also recommended to strengthen customs control and regulation of international trade through the maritime borders, improve methods of ensuring payment of penalties, improve the customs infrastructure, as well as the material and technical support of customs posts and checkpoints located on the territory of sea ports, etc.

Ключові слова: митна система, митні органи, митний досвід, митна реформа, європейська інтеграція

Ключевые слова: таможенная система, таможенные органы, таможенный опыт, таможенная реформа, европейская интеграция

Keywords: customs system, customs authorities, customs experience, customs reform, European integration

ВСТУП

Європейська інтеграція визначає для України принципово новий вектор розвитку, прямуючи яким держава зможе вийти із стану затяжної соціально-економічної кризи та перейти на якісно новий етап розвитку у структурі Європейського Союзу (ЄС) завдяки масштабним перетворенням та змінам. Невід'ємною тенденцією євроінтеграційних процесів є активізація торгівлі вітчизняних бізнес-структур із суб'єктами господарювання європейських держав. Успішне започаткування та реалізація зовнішньоторгівельних операцій вітчизняними підприємствами значною мірою визначаються ефективністю функціонування національної митної системи. У розвиненій державі митниця є одним із ключових органів влади, котрий покликаний забезпечувати сприяння чесній та законслухняній міжнародній торгівлі шляхом спрощення часових, документальних, вартісних та інших параметрів низки митних процедур. Таке твердження є однією із ключових засад митної політики ЄС і чітко задеклароване у Митному кодексі ЄС [1]. На жаль, на сучасному етапі національна митна система перебуває у стані стагнації, що спричинює виникнення чимало проблем. Мова йде про відсутність дієвих реформ митного характеру зі сторони органів влади, що забезпечували б прогресивну розбудову та якісні зрушення митної системи України.

На сьогодні у європейському просторі можемо спостерігати функціонування прогресивних митних систем різних держав ЄС, діяльність котрих спрямована першочергово на забезпечення належного рівня національної безпеки, захист суспільства від небезпечної та неякісної продукції, активізування легальної міжнародної торгівлі. В сучасних реаліях для України такі завдання є стрижневими з огляду на військово-політичну та соціально-економічну кризу в державі, що вимагає імплементації відповідних реформ, зокрема й у митній сфері. Функціонуючи у структурі Державної фіскальної служби України, митні органи зосереджені в основному на реалізації фіскальної функції, тоді як безпековій, захисній та митній функціям не відводиться належна увага. З огляду на усе вищевикладене, актуальним завданням є якісне та дієве реформування митної системи України, що повинно ґрунтуватись, насамперед, на кращому європейському досвіді побудови та функціонування митних органів.

МЕТА РОБОТИ полягає у ґрунтовному дослідженні кращого європейського досвіду побудови та функціонування митних органів на прикладі репрезентативної європейської держави – Нідерландів у контексті перейняття ключових митних принципів під час реформування митної системи України в умовах європейської інтеграції.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною базою для проведення дослідження стала спеціалізована нормативно-правова база ЄС, Нідерландів та України, що регулює митну сферу, аналітичні дані міжнародних рейтингів, офіційна інформація нідерландських та українських митних органів. Для одержання результатів роботи було використано

такі загальнонаукові методи дослідження: теоретичного узагальнення – для систематизації досвіду побудови та функціонування митних органів Нідерландів; ідентифікації та логічного аналізу – для вибору репрезентативної країни у контексті вивчення кращого митного досвіду європейських держав та виокремлення ключових тенденцій функціонування митної системи Нідерландів; порівняння – для аналогізації вітчизняного та нідерландського досвіду роботи митних органів та інші методи.

РЕЗУЛЬТАТИ

Нідерланди є країною, що розташована на заході Європи на березі Північного моря, межує із Німеччиною та Бельгією. Загальна площа території держави становить 41 543 кв. км., з них 18,41 % припадає на внутрішні води. Загальна довжина кордонів становить 1 027 км, берегова лінія має довжину 451 км. У 2017 р. валовий національний дохід на душу населення становив 46 310 дол. США. Станом на кінець 2017 р. чисельність населення Нідерландів склала 17,081 млн. ос. Не зважаючи на невеликий розмір держави та чисельність її населення, Нідерланди належать до країн ОЕСР із високим рівнем доходу [2].

З позиції вивчення досвіду побудови та функціонування митної системи Нідерланди є доволі цікавою та репрезентативною країною, зважаючи, насамперед, на її географічне розташування та потужну портову індустрію, ключовим об'єктом якої є порт Роттердам. Цей порт є найбільшим портом у Європі та належить до одних із найбільших портів у світі (за даними 2017 р. порт посідав 10 місце серед усіх портів світу). У порту Роттердам щорічно обробляються сотні мільйонів тонн вантажів. Так, за 2017 р. було оброблено 467,4 млн. т. різних вантажів, зокрема 80,2 млн. т. сухих насипних вантажів, 214,3 млн. т. рідких наливних вантажів, 142,6 млн. т. контейнерних вантажів та 30,3 млн. т. розвідних вантажів [3].

Таким чином, з огляду на особливості географічного розташування України як держави, що омивається Чорним та Азовським морями, має морські кордони довжиною 1355 км. та потужні порти, Нідерланди є показовою державою для України у контексті вивчення досвіду, насамперед, митного контролювання та регулювання міжнародної торгівлі через морські кордони.

У Міжнародному рейтингу «Doing Business 2018» за параметром «Міжнародна торгівля» Нідерланди займають 1 місце серед 190 країн. Практично усі показники за цим параметром, що стосуються часу та вартості проходження прикордонного і митного контролю, а також вартості документального оформлення експортних та імпорتنних операцій, дорівнюють нульовому значенню. Тоді як, для документального оформлення експортних та імпорتنних операцій у Нідерландах знадобиться лише 1 година при середніх показниках у країнах ОЕСР з високим рівнем доходу 2,4 години та 3,5 години відповідно. Своєю чергою, процес оформлення пакету документів в Україні триває 96 год. і коштує 292 дол. США для реалізації експортних операцій та 168 год. і 212 дол. США відповідно при імпорتنних

операціях. Проходження прикордонного та митного контролю в Україні займає в середньому 26 год. і коштує 75 дол. США при експорті та 72 год. і 100 дол. США відповідно при імпорті. Як бачимо, Україна характеризується істотно нижчими позиціями за вищенаведеними часовими та вартісними параметрами, ніж Нідерланди, що вказує на наявність чималих проблем у роботі вітчизняних митних органів, які створюють вагомі перешкоди для реалізації зовнішньоторгівельних операцій [4].

Відповідно до Індексу ефективності логістики Світового Банку за параметром «Митниця» у 2018 р. Нідерланди посідали 5 місце серед 159 досліджуваних держав, тоді як Україна займала лише 88 позицію [5]. За даними Індексу сприяння торгівлі Світового Економічного Форуму та Глобального Альянсу у 2016 р. Нідерланди знаходились на 2 місці серед 159 країн на фоні 95 позиції України [6].

У Нідерландах митна система репрезентована Податковою та Митною адміністрацією, яка підпорядковується Міністерству фінансів. Очільником цього органу влади є Генеральний директор з питань податкової та митної політики і законодавства П. Хейскамп. За типом митної адміністрації зазначений орган у Нідерландах позиціонується як підрозділ міністерства. У 1953 р. нідерландська митна система була приєднана до Всесвітньої митної адміністрації. У 2017 р. митні органи Нідерландів налічували близько 4 435 ос., що наполовину менше від чисельності працівників української митниці. На сьогодні рівень електронного декларування як експортних, так й імпорتنих операцій досягнув 100 % [7].

З огляду на те, що морські кордони займають третину від загальної довжини кордонів Нідерландів, митна система у цій державі позиціонується як орган державного нагляду за прикордонними потоками товарів. Ключовою місією митних органів у Нідерландах є забезпечення вчасних податкових надходжень у повному обсязі до державного бюджету, захист суспільства від заборонених товарів та сприяння підвищенню конкурентоспроможності ЄС. Впродовж останніх років нідерландська митниця функціонувала в умовах дії низки факторів, зокрема інтенсивного збільшення обсягів міжнародної торгівлі, введення нового Митного кодексу ЄС, виходу Великої Британії із ЄС, тощо, що поставило нові завдання для митних органів держави та потребувало запровадження низки реформаторських заходів [8].

Нижче розглянемо більш ретельно ключові особливості та результати роботи митних органів Нідерландів у 2017 р., що можуть бути використані при реформуванні митної системи України. Узагальнено роботу нідерландської митниці можна розмежувати за восьма ключовими векторами.

Першим напрямом діяльності нідерландської митниці є забезпечення належного оподаткування зовнішньоекономічних операцій, що зумовлено її підпорядкуванням Міністерству фінансів. До ключових податків та зборів у сфері зовнішньоекономічної діяльності належать акцизний податок, податки на споживання та збут, які передаються митними органами до державного казначейства. Імпортні платежі, зібрані митницею, своєю чергою, спрямовуються до ЄС державними органами влади Нідерландів. Такі фінансові опе-

рації сприяють досягненню стратегічної мети, пов'язаної із забезпеченням податкових надходжень до державного бюджету. Крім того, працівники нідерландської митниці перевіряють відповідність декларацій подорожуючих встановленим у спеціальному законодавстві вимогам. Пасажири, які в'їжджають або виїжджають з ЄС до Нідерландів з готівковою сумою в розмірі 10 000 євро або вище повинні оформити відповідну декларацію. Результати таких перевірок можуть виявити важливі сигнали для боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Такі митні операції сприяють досягненню стратегічної цілі, пов'язаної із захистом суспільства. Якщо працівники митниці виявлять незвичайні операції або ситуації, пов'язані із відмиванням грошей або фінансуванням тероризму, то надалі вони передають таку інформацію безпосередньо до відділу фінансової розвідки Нідерландів [8].

Наступним важливим напрямом роботи нідерландської митниці є розвиток інфраструктури та управління водними ресурсами. Взаємодіючи із Міністерством інфраструктури та управління водними ресурсами, нідерландська митниця реалізовує низку заходів, спрямованих на охорону здоров'я громадян та навколишнього середовища. Наприклад, митниця здійснює контроль за імпортом та експортом відходів виробництва для протидії незаконному переміщенню таких матеріалів. Митна перевірка стосується того, чи були відвантаження відходів дозволені у країну або за її межами згідно з Європейською угодою про відвантаження відходів та чи були дотримані усі необхідні формальності [8].

Крім того, митниця Нідерландів реалізовує моніторинг за перевезенням небезпечних матеріалів у рамках спільної місії з ЄС щодо транскордонного перевезення товарів. Такі перевірки проводяться в портах Роттердама, Амстердама та Амстердамського аеропорту Схіпхол. Також митниця відповідає за запобігання незаконному імпорту та експорту низки товарів, зокрема таких, як небезпечні феєрверки для споживчого ринку, речовини, що забруднюють озоновий шар, фторовані парникові гази, речовини, що небезпечні для навколишнього середовища (наприклад, ртуть, хром та кадмій), а також радіоактивний та ядерний матеріал. Митні органи реалізують усі ці операції у тісній співпраці з Інспекцією навколишнього середовища та транспорту та/або Органом з питань ядерної безпеки та радіаційного захисту [8].

Третій напрям роботи митних органів Нідерландів стосується зовнішньої торгівлі, що спричинено активною співпрацею із Міністерством закордонних справ. За цим напрямом нідерландська митниця виконує низку операцій, пов'язаних із введенням та збором антидемпінгових мит, компенсаційних та додаткових зборів, тобто, усіх податків, що розраховуються додатково до імпортного мита. Такі податки стягуються, коли суб'єкти господарювання експортують товари на європейський ринок за ціною, яка є нижчою чи значно нижчою, ніж ціна на цьому ринку, або товар має державні субсидії. Така фіскальна діяльність спрямована на досягнення стратегічного завдання, пов'язаного із сприянням економічній конкурентоспроможності ЄС [8].

Іншим важливим завданням для нідерландської митниці є контроль за дотриманням законодавства про санкції. Санкції майже завжди охоплюють стратегічні

товари: військову продукцію та товари подвійного використання (останні мають як цивільне, так і військове призначення). Митниця гарантує, що при експорті чи транзиті через територію ЄС, а також при переміщенні чи перевезенні зазначених товарів між державами-членами Союзу застосовуються суворі умови. Митні органи перевіряють, чи були отримані усі необхідні дозволи на відвантаження, а також видають відповідні документи самостійно Центральним відділом імпорту та експорту. Такі митні операції сприяють досягненню стратегічного завдання, пов'язаного із захистом суспільства [8].

Четвертий напрям роботи митниці Нідерландів стосується забезпечення дотримання законодавства щодо безпеки. У Нідерландах митні органи здійснюють перманентний моніторинг щодо дотримання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності положень нормативно-правових актів про зброю та боєприпаси у співпраці із Міністерством юстиції та безпеки, метою якого є запобігання незаконному володінню зброєю та боєприпасами в державі та максимально контрольоване їх законне володіння. Митниця повною мірою контролює усі товари, які імпортуються, експортуються або проходять через територію країни під юридичною заборонаю, незалежно від того, чи вони звільнені від сплати мита, чи є винятком, або була отримана необхідна ліцензія [8].

Митні органи самостійно видають необхідні дозволи та ліцензії на транспортування небезпечної продукції, що здійснюється Центральним бюро імпорту та експорту. Також митними органами реалізується митний контроль відповідно до законодавства, яке забороняє приватним особам ввозити прекурсори (матеріали) для вибухових речовин на територію Нідерландів. Це забезпечується шляхом перевірки багажу подорожуючих, поштових пакетів та кур'єрських відправлень. Окрім того, митниця має зобов'язання щодо запобігання незаконному ввезенню наркотиків та прекурсорів-наркотиків до ЄС через Нідерланди. Нідерландській митниці відведено проактивну роль у боротьбі з переміщенням наркотичних речовин та ведення своєї роботи у цій сфері шляхом тісної взаємодії з низкою правоохоронних партнерів. Митні органи також беруть участь у боротьбі з транскордонною злочинністю із використанням викрадених транспортних засобів. Представники митниці ідентифікують будь-які транспортні засоби, які виглядають підозріло, та перевіряють номерні знаки таких транспортних засобів у реєстрі викрадених товарів. Такі моніторингові операції зосереджені у чотирьох великих морських портах: Роттердамі, Амстердамі, Вліссінгені та Дельфільзі. Усі операції, що здійснюються митницею Нідерландів у підпорядкуванні Міністерства юстиції та безпеки, сприяють досягненню стратегічної цілі, пов'язаної із захистом суспільства [8].

Наступний напрям роботи митниці Нідерландів пов'язаний із захистом сільського господарства, навколишнього середовища та забезпеченням якості продуктів харчування. На митні органи Нідерландів покладено чимало зобов'язань, пов'язаних із сприянням функціонування Міністерства сільського господарства, навколишнього середовища та якості харчових продуктів. Наприклад, митниця стягує імпортні мита на ок-

ремі специфічні сільськогосподарські продукти з певних країн. Це реалізується в межах спільної Європейської аграрної політики, частковою ціллю якої є встановлення обґрунтованих цін на сільськогосподарську продукцію та забезпечення стабілізації ринків. Така фіскальна діяльність спрямована на досягнення стратегічної цілі, пов'язаної із сприянням економічній конкурентоспроможності ЄС [8].

Крім того, митниця несе відповідальність за захист певних екзотичних та місцевих видів рослин та тварин, що живуть в дикій природі. Працівники митних органів запобігають незаконному перевезенню об'єктів флори та фауни, які перебувають під охороною, перевіряючи, чи ці тварини та рослини, або продукти, виготовлені з цих видів, ввозяться або вивозяться з території ЄС та чи мають вони при цьому відповідний дозвіл, якщо це необхідно. Такі операції сприяють досягненню стратегічної цілі щодо захисту суспільства [8].

Також митні органи Нідерландів здійснюють фізичний контроль та перевірку документів на безліч інших товарів, які ввозяться на територію ЄС. У цьому контексті метою є запобігання ввезенню небезпечних, небажаних та заборонених товарів, таких як охоронювані види деревини без ліцензії на імпорт, незаконно спіймана рибу, що не має реєстрації, та небезпечна їжа для тварин. Такий вид моніторингу також запобігає поширенню хвороб тварин та організмів, які можуть забруднювати сільськогосподарські культури. Митниця здійснює ці операції у тісній співпраці із Управлінням з безпеки харчових продуктів Нідерландів [8].

Шостий напрям роботи митних органів Нідерландів стосується сфери охорони здоров'я, благополуччя та спорту. За цим вектором нідерландська митниця активно взаємодіє із Міністерством охорони здоров'я, соціального забезпечення та спорту і зобов'язана дотримуватись положень спеціального законодавства. Таким чином, діяльність митних органів спрямована на запобігання потрапляння незаконних ліків на територію Нідерландів в інтересах суспільного здоров'я. При цьому працівники митних органів також перевіряють й інші товари, які призначені для вільного продажу, на предмет приналежності до ліків або їх активних складників. Після цього здійснюється подальший контроль наявності необхідного заводського дозволу та підстав для звільнення від оподаткування або спеціального розподілу. Реалізуючи такі функції, митниця тісно взаємодіє також з Інспекцією з охорони здоров'я та молоді Нідерландів. Крім того, митні органи зобов'язані перевіряти наявність та легальність документів щодо імпортних поставок речовин, що підпадають під дію Закону про опіум. Таким чином, митниця забезпечує моніторинг за виробництвом та торгівлею наркотиками і психотропними речовинами. Також на митні органи покладено зобов'язання дотримання положень Закону про зловживання хімічними речовинами. Мова йде про речовини, які використовуються для виробництва синтетичних наркотиків. Митниця перевіряє наявність необхідних дозволів для імпорту та експорту цих речовин та їхню легальність [8].

Варто зазначити, що у Нідерландах митні органи мають повноваження видавати спеціальні дозволи та заяви на реєстрацію для операторів ринку, що реалізується Центральним бюро імпорту та експорту.

Митниця здійснює відповідні операції в межах Закону про товари, зосереджуючись на захисті здоров'я споживачів та їхній безпеці. Працівники митних органів контролюють імпорт певних товарів на предмет наявності й легальності необхідних сертифікатів на безпечності продуктів харчування. У цьому контексті митні органи тісно взаємодіють із Управлінням з безпеки харчових продуктів та продуктів для споживачів Нідерландів. Усе вищевикладене спрямоване на досягнення стратегічної цілі, пов'язаної із захистом суспільства [8].

Сьомий напрям роботи митних органів Нідерландів відображає сферу економічних питань. Митні органи здійснюють контроль за товарами, які ввозяться на територію ЄС або вивозяться за його межі. Такі зобов'язання на митні органи покладено Міністерством економічної торгівлі та клімату. Крім того, митні органи можуть перевіряти товари із правами інтелектуальної власності на предмет відповідності положень Постанови ЄС № 608/2013. Ці митні завдання сприяють досягненню стратегічної цілі щодо сприяння економічній конкурентоспроможності ЄС. На митні органи Нідерландів покладено також завдання щодо запобігання потрапляння на ринок небезпечних або невідповідних європейським стандартам електронних пристроїв. Мова йде про такі товари, які можуть бути шкідливими для функціонування бездротових мереж або іншого обладнання зв'язку. Митниця реалізує таке завдання у тісній співпраці із Агентством радіо-зв'язку Нідерландів [8].

Останній восьмий напрям роботи митних органів Нідерландів стосується сфери освіти, культури та науки. Митниця реалізує низку операцій у взаємодії із Міністерством освіти, культури та науки стосовно культурних цінностей, тобто об'єктів вагомої наукової чи культурно-історичної цінності. Таке майно може підпадати під дію Закону про спадщину та санкції Іраку 2004 р. II та Сирії 2012 р. У цьому контексті завдання митних органів пов'язані із протидією незаконній торгівлі культурними цінностями в межах транскордонного переміщення товарів через територію ЄС. У контексті Закону про спадщину митниця перевіряє наявність та легальність необхідного дозволу на вивезення або ввезення культурних цінностей у ЄС через Нідерланди. Крім того, митні органи мають повноваження видавати експортні ліцензії на ці товари, що реалізовується Центральним бюро імпорту та експорту. Митниця Нідерландів здійснює такі операції у тісній співпраці з Інспекцією з питань культурної спадщини, сприяючи при цьому досягненню стратегічної цілі щодо захисту суспільства [8].

ВИСНОВКИ

На підставі узагальнення досвіду функціонування митних органів Нідерландів та огляду ключових результатів їхньої роботи можна стверджувати, що у цій державі діє прогресивна митна система високого рівня розвитку. Це підтверджується, насамперед, передовими позиціями держави у провідних міжнародних рейтингах, що оцінюють митні параметри. На жаль, на сьогодні Україна демонструє істотно гірші митні позиції у ключових міжнародних рейтингах, аніж Нідерланди, що формує значний розрив у рівнях роз-

витку митних систем цих держав. З огляду на особливості географічного розташування Нідерландів та України, що відображають наявність значної ділянки морських кордонів та портової індустрії, а також рівень розвитку нідерландської митної системи, досвід побудови та функціонування митних органів у цій країні є репрезентативним для перейняття під час розроблення та імплементації митних реформ у національних умовах.

За результатами виконання дослідження встановлено, що митні органи Нідерландів характеризуються полібекторною діяльністю на засадах тісної й активної взаємодії з іншими центральними та місцевими органами влади у державі. При цьому різні вектори роботи митних органів об'єднуються ключовими цілями, які пов'язані із захистом суспільства від забороненої небезпечної та неякісної продукції, забезпеченням національної безпеки та зокрема економічної безпеки Нідерландів шляхом об'єктивного оподаткування зовнішньоекономічних операцій, а також сприянням підвищенню конкурентоспроможності ЄС. Це дає поштовх до перегляду існуючої ключової місії митної системи України, пов'язаної першочергово із фіскальною складовою, та її переорієнтації на митну, безпекову й захисну складові. За прикладом Нідерландів митні органи України могли б підпорядковуватись Міністерству фінансів як окремий самостійний орган (митна служба) поряд із фіскальною та казначейською службою [9]. Такий підхід дасть змогу зміцнити та належним чином розвинути митні функції держави. Крім того, раціональним видається посилення співпраці митних органів України із іншими органами влади (насамперед, ключовими міністерствами держави), що дасть змогу підвищити ефективність реалізації митних функцій. З огляду на існуючий високий рівень контролю, насамперед, наркотичних засобів, через морські порти України [10] необхідно посилити митний контроль та регулювання міжнародної торгівлі через морські кордони, удосконалити способи забезпечення сплати штрафних санкцій, покращити митну інфраструктуру та матеріально-технічне забезпечення митних постів і пунктів пропуску, що знаходяться на території морських портів, тощо.

Список використаних джерел

1. *The European Parliament and of the Council. Regulation (EU) No 952/2013 of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code.* URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1> (дата звернення: 29.07.2018)
2. *Офіційний сайт Центрального статистичного управління Нідерландів.* URL: <https://www.cbs.nl> (дата звернення: 19.09.2018).
3. *Port of Rotterdam. Facts & Figures about the port.* URL: <https://www.portofrotterdam.com/en/our-port/facts-and-figures/facts-figures-about-the-port/throughput> (дата звернення: 23.07.2018).
4. *Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Doing Business».* URL: <http://www.doingbusiness.org/> (дата звернення: 24.07.2018).
5. *Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Logistics Performance Index».* URL: <https://lpi.worldbank.org/> (дата звернення: 24.07.2018).
6. *Звіт Світового Економічного Форуму «The Global Enabling Trade Report 2016».* URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/#topic=data> (дата звернення: 24.07.2018).

24.07.2018).

7. *The Dutch Tax and Customs Administration. The brochure of The Dutch Tax and Customs Administration.* URL: https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/dutch_tax_customs_admin.pdf (дата звернення: 27.07.2018).

8. *The Customs Administration of the Netherlands. Dutch Customs in 2017.* URL: https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/annual_report_customs_administration_netherlands_do3761z71fdeng.pdf (дата звернення: 27.07.2018).

9. Верховна рада України. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 25.07.2018).

10. Макаренко А.В. Митна реформа: пошук оптимальної концепції. LEX PORTUS. 2017. № 2 (4). С.21-36.

References

1. *The European Parliament and of the Council. Regulation (EU) No 952/2013 of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code.* URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1> (accessed: 29.07.2018).

2. *Official site of Central Statistical Office of the Netherlands.* URL: <https://www.cbs.nl/> (accessed: 19.09.2018).

3. *Port of Rotterdam. Facts & Figures about the port.* URL: <https://www.portofrotterdam.com/en/our-port/facts-and-figures/facts-figures-about-the-port/throughput> (accessed: 23.07.2018).

4. *Official site of International Rating of the World Bank «Doing Business».* URL: <http://www.doingbusiness.org/> (accessed: 24.07.2018).

5. *Official site of International Rating of the World Bank «Logistics Performance Index».* URL: <https://lpi.worldbank.org/> (accessed: 24.07.2018).

6. *Report of the World Economic Forum «The Global Enabling Trade Report 2016».* URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/#topic=data> (accessed: 24.07.2018).

7. *The Dutch Tax and Customs Administration. The brochure of The Dutch Tax and Customs Administration.* URL: https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/dutch_tax_customs_admin.pdf (accessed: 27.07.2018).

8. *The Customs Administration of the Netherlands. Dutch Customs in 2017.* URL: https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/annual_report_customs_administration_netherlands_do3761z71fdeng.pdf (accessed: 27.07.2018).

9. *Verkhovna Rada of Ukraine. The Customs Code of Ukraine № 4495-VI of 13 March 2012.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (accessed: 25.07.2018). (in Ukrainian)

10. *Makarenko A.V. The Customs reform: searching for the optimal conception.* LEX PORTUS. 2017. № 2 (4). pp. 21-36. (in Ukrainian)